

† CASIAN
*din darul lui Dumnezeu,
Arhiepiscop al Dunării de Jos,*

*Preacuviosului cin monahal și preacucernicilor slujitori
de la sate și de la orașe, în mijlocul dragostei
binecredincioșilor creștini de toate vârstele,
din de Dumnezeu păzita noastră Eparhie,
Har, pace, sănătate, milă și alese bucurii duhovnicești
la Sărbătoarea Sfintei Învieri, iar de la smerenia noastră,
arhierești binecuvântări.*

*Hristos a înviat!
Adevărat a înviat!*

*„Rămâi cu noi, că este spre seară... Și
s-au deschis ochii lor și L-au cunoscut...“!
(Lc. XXIV, 29, 31)*

Iubiți frați și surori în Domnul,

Între miezul nopții și zorile dimineții ni se descoperă o altă zi, „ziua cea neînserată“¹ și, cu dânsa, Lumina cea de Sus, iar Lumina este o Persoană, Care a spus despre Sine: „*Eu sunt Lumina lumii; cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții*“ (In. VIII, 12).

Este Însuși Domnul Hristos răstignit, mort cu trupul pe cruce, așezat în mormânt nou și înviat din morți. Ni se arată și nouă

1. *Liturghier*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2012, p. 193.

prin Lumina pascală primită din mâna preotului, care la rându-i a primit-o de la Sfântul Mormânt al Domnului de la Ierusalim. Sfânta Lumină e însoțită de Sfânta Cruce, pentru a ne arăta astăzi, de Ziua Învierii, „că, iată, a venit prin Cruce bucurie la toată lumea”², precum consemnează și Sfânta Evanghelie, care este de față și al cărei text tocmai l-am ascultat. Domnul înviat Se arată mai întâi femeilor purtătoare de aromate, adică nouă, tuturor credincioșilor, cu mesajul profund al Învierii: „*Bucurați-vă!*” (Mt. XXVIII, 9).

Așadar, suntem luminați pe dinlăuntru, „*precum se împraștie fumul și nu mai este*”³. Lumina lăuntrică, Hristos Domnul, a înviat din morți, „*ca să surpe prin moartea Sa pe cel ce are stăpânirea morții, adică pe diavolul, și să izbăvească pe aceia pe care frica morții îi ținea în robie toată viața*” (Evrei II, 14-15).

Prin puterea Luminii pascale – din care tocmai ne-am împărtășit, nu doar pentru a vedea cu ochii trupești, ci mai ales pentru a-i deschide, prin credință, pe cei lăuntrici, sufletești – ne și eliberăm de teama morții, a păcatului și a răului.

Iubiți frați și surori în Domnul,

În puține cuvinte, dorim a ne îndrepta spre o realitate mai profundă a înțelesurilor tainice ale Învierii Domnului.

Despre legătura dintre *mesajul Sfintei Evanghelii*, care este Hristos Cuvântul împărtășit nouă, și *taina prezenței Sale per-*

2. „*Învierea lui Hristos...*”, slujba Utreniei, în *Catavasier*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2017, p. 65.

3. *Stih pascal*, Rânduiala slujbei din noaptea Sfințelor Paști, în „*Slujba Învierii*”, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998, p. 22.

sonale în Sfântul Potir și în noi dorim să stăruim, în minutele ce urmează, uniți astăzi în fața sfintelor biserici, în cătune, la sate și la orașe.

Ne vor ajuta, mult, în această înțelegere duhovnicească, doi dintre ucenicii Mântuitorului, Luca și Cleopa. Ei mergeau, pe calea de la Ierusalim – locul răstignirii, al așezării în Mormântul nou și al Învierii Domnului – către o localitate sătească aflată la 60 de stadii, care se numește Emaus, duhovnicește: „Casa Pâinii“!

Erau, la început, obosiți, preocupați de cele ce s-au petrecut cu Domnul și îngândurați, deoarece nu-L întâlniseră, deși „*niște femei*“ i-au înspăimântat, vestindu-le că la mormânt „*au văzut arătare de îngeri, care le-au spus că El este viu... dar pe El nu L-au văzut*“ (Lc. XXIV, 23-24).

Cum s-au petrecut aceste înspăimântătoare evenimente și, mai ales, unde este Domnul despre care au auzit că este viu, nu aveau nici știri, nici mărturii credibile. Erau triști. Mergeau spre Emaus. Vorbeau între ei despre aceste nedumeriri și, iată, pe neașteptate li se adaugă Iisus Însuși. De îndată le tâlcuiește celor doi „*nepricepuți și zăbavnici cu inima*“ (Lc. XXIV, 25), de la Moise și de la toți prorocii, din toate Scripturile, cele despre El (Lc. XXIV, 27).

La apropierea de sat, El „*Se făcea că merge mai departe*“ (Lc. XXIV, 28). Cei doi Îl rugau însă stăruitor, cu aceste memorabile cuvinte: „*Rămâi cu noi, că este spre seară și s-a plecat ziua. Și a intrat să rămână cu ei*“ (Lc. XXIV, 28-29). L-au invitat la masă. Atunci Iisus devine, într-o clipă, Gazda necunoscută și tainică! ***El ia pâinea fără să-i fie oferită!*** O ridică, mai întâi, cum mai făcuse la Cina cea de taină, „*a binecuvântat și, frângând, le-a dat lor*“ (Lc. XXIV, 30).

În această atmosferă, neașteptată, negândită, emoționantă, plină de taină, „*s-au deschis ochii lor și L-au cunoscut; și El S-a făcut nevăzut de ei. Și au zis unul către altul: «Oare nu ardea în noi inima noastră când ne vorbea pe cale și când ne tâlcuia Scripturile?»*“ (Lc. XXIV, 31-32).

Iubiților,

Ce s-a întâmplat în chip real? S-a descoperit Domnul Hristos Cel înviat din morți în Persoană. L-au văzut! L-au înțeles! Le-a deschis ochiul cel lăuntric. Dar..., când au primit Pâinea... „*El S-a făcut nevăzut de ei*“ (Lc. XXIV, 31). ***Unde a plecat? Pe ușă n-a fost văzut ieșind cu trupul!*** Totuși, nici între ei nu mai era. Nici nu le mai vorbea. Ce a făcut? ***A intrat în pâine! Prin pâinea binecuvântată de El, tainic, a intrat și în ei, prin Sfânta Împărtășanie!*** A săvârșit Sfânta Liturghie, în cadrul căreia i-a împărtășit cu Trupul Său înviat din morți!

„Această clipă e cuprinsă pe de-a-ntregul în Taina Sfântă a Pâinii în Sfânta Cuminecătură. Înaintea celor aleși dintre Apostoli, înaintea lui Luca și a lui Cleopa, Hristos Însuși a săvârșit Taina, prefăcându-și Trupul în pâinea binecuvântată, iar pâinea în Trupul Său. El, Pâinea cea cerească, mergea cu ei ca și când ar veni din Ierusalim, intră în Casă, care din această clipă devine Casa lui Dumnezeu”⁴.

Deci, după Cuminecătură și dispariția fizică, El este perceput acum tainic, lăuntric, mistic și **Casa se transformă în Altar**, iar ucenicii devin și ei „biserici“ vii, deoarece Domnul arătase, înainte de Înviere, înțelesul tainei prezenței Sale în noi!

4. Arhim. Ioan Schakhovskoy, „*Lauda Învierii*“, trad. de Gh. Suci, Cluj-Napoca, Ed. Episcopiei Ortodoxe Române, 1943, p. 45.

„Eu (Hristos) sunt Pâinea vieții... Eu sunt Pâinea cea vie, Care S-a pogorât din cer. Cine mănâncă din Pâinea aceasta viu va fi în veci. Iar Pâinea pe care Eu o voi da pentru viața lumii este trupul Meu“ (In. VI 48, 51). „Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică, și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi“ (In. VI, 54).

Prin aceasta, Domnul, la Emaus, a dorit să ne învețe, prin Sfinții Apostoli Luca și Cleopa, marele adevăr al Învierii, „fiind trup și duh, om și Dumnezeu, apărând și dispărând sub ochii lor. Iisus a vrut să-i mai învețe pe ucenici și, prin ei, și pe noi, încă un lucru. Că deși Se va înălța la cer, va fi cu ei și cu noi în permanență; că poate fi în același timp în cer și pe pământ, că nu trebuie să-L considerăm plecat, ci doar intrat în Slava Sa, ascultându-ne rugăciunile și supraveghindu-ne, nevăzut, destinele. «Iată, Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacului» (Mt. XXVIII, 20). Un semn al prezenței Sale între noi este, desigur, Sfânta Euharistie. Nu întâmplător, Luca și Cleopa L-au recunoscut în momentul frângerii pâinii și, nu întâmplător, El S-a făcut nevăzut exact în același moment“.⁵

Așadar, Sfânta Împărtășanie este, fraților și surorilor, în chip real „pâinea pelerinului“⁶ și „leacul nemuririi și doctorie pentru a nu muri, ci a trăi veșnic în Iisus Hristos“⁷. Asemenea pelerinilor, pe Calea Învierii de la Ierusalim la Emaus, ne aflăm și noi. Călătorim, iată, astăzi, spiritual, spre Domnul înviat, cu toate că, trupește, rămânem pe loc. Am ales acest lăcaș, biserica!

5. Antonie Plămădeală, „Luca și Cleopa – martori ai Învierii“, în: „Cuvinte la zile mari“, Sibiu, 1989, p. 219.

6. Pr. Prof. Ioan Bria, „Curs de teologie și practică misionară ortodoxă“, Geneva, 1982, p. 37.

7. Sf. Ignatie al Antiohiei, „Către Efeseni“, în PSB, vol. I, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979, p. 164.

El are o interioritate. Lumina am primit-o afară, în exteriorul bisericii. La Emaus, în sat, Sfânta Evanghelie nu ne arată decât lăuntru, interiorul unei case modeste, care devine, prin intrarea Domnului, sfânt locaş. Acolo săvârşeşte El Sfânta Taină a Euharistiei. Acolo îi împărtăşeşte pe Luca şi pe Cleopa. De acolo va apărea, iarăşi, tot într-un interior, la Ierusalim, „*prin uşile încuiate*“ (Lc. XXIV, 36-49; In. XX, 19-23).

Aşadar, acum, am primit cuvântul şi lumina de la Mântuitorul. Cuvântul este „călăuza“ pe calea vieţii, este cunoaşterea lui Hristos, iar lumina este şi invitaţia de a intra în sfântul locaş, unde ne aşteaptă tot El, Domnul, să ne împărtăşească, să intre şi în noi, ca şi la Emaus, spre a arde „*spinii tuturor păcatelor*“ şi a vindeca „*numărul deplin al celor cinci simţuri*“⁸ ale noastre. Să devenim astfel, noi înşine, „*biserici*“ vii, numai şi numai în sfintele lăcaşuri şi numai prin primirea, „*cu frică de Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste*“, a Trupului şi a Sângelui Domnului.

Aşadar, ne invită Hristos Cel înviat să intrăm la Sfânta Liturghie pascală, în interiorul sfintelor noastre biserici, spre a ne împărtăşi cu El. Aşa să intrăm, cum au intrat moşii şi strămoşii noştri de-a lungul istoriei noastre, a unui popor mereu răstignit, dar mereu înviat! Ne cheamă martirii, ne cheamă vârstnicii noştri de la sate, îndeosebi la această luminoasă preţuire a moştenirii spirituale a satului românesc, cu preoţii, cu învăţătorii şi cu primarii gospodari, care pun mai presus de orice adevărul că „*veşnicia s-a născut la sat*“⁹ şi că ţăranului, „*rădăcina*“ vieţii noastre româneşti, i se cuvine laudă!¹⁰

8. *Rugăciunea a treia după Sfânta Împărtăşanie*, în *Liturghier...*, p. 369.

9. Lucian Blaga, „*Sufletul satului*“, în: *Poezii*, Editura Albatros, Bucureşti, 1980, p. 33.

10. Liviu Rebreanu, „*Laudă ţăranului român*“, în: *Discursuri de recepţie la Academia Română*, Editura Albatros, 1980, pp. 282-294.

Preaiubiților,

Să nu rămânem, de Sfintele Paști, doar cu lumina din lumânarea pascală. Lumina pe care am primit-o este semnul Învierii Sale. Dar aceasta este „călăuza“ de la întuneric la lumină, de la lumesc la ceresc și de la tristețe la bucurie. Se cuvine, însă, a face pașii decisivi „pe cale“, ca și Luca și Cleopa, spre interiorul casei. Se numește „*Casa Pâinii*“, a Sfintei Împărtășanii! În biserică ne așteaptă Iisus Hristos Domnul la Sfânta Liturghie, în cadrul căreia ni Se oferă, aidoma sfinților Luca și Cleopa. Ne împărtășește cu „*Trupul și Sângele Său*“ ca să avem viață veșnică în noi înșine! Fiecare creștin botezat, care a postit după puteri, s-a spovedit și a luat binecuvântare de la părintele duhovnic, este invitat la „*ospățul Stăpânului*“¹¹, deoarece „*masa este plină, ospătați-vă toți! Vițelul este mult, nimeni să nu iasă flămând!*“.¹²

Astfel, devenim și noi Casa lăuntrică, un nou Emaus al Domnului. Prin Sfânta Împărtășanie înviem și noi din păcat și ne sfințim. Acesta este scopul și mesajul Învierii! Apoi mergem și la agapa de acasă, cu rudele și prietenii.

Vă mai rugăm, dacă se poate, ca a treia zi de Paști, când actualizăm evenimentul de la Emaus, și noi, cei de la orașe și din străinătate, să mergem, pe cale, în semn de recunoștință, în satele noastre! Să-i vizităm pe cei vii și pe cei adormiți! Să cinstim, să iubim și să păstrăm cultul pentru rădăcinile vieții noastre, din satul românesc, în special părinții și bunicii. Vizita noastră reprezintă pentru dânșii clipă de Înviere!

11. *Axion* de la Liturghia din Joia Mare.

12. *Cuvânt de învățătură al celui între sfinți părintelui nostru Sf. Ioan Gură de Aur, arhiepiscopul Constantinopolului, în sfânta și luminata zi a slăvitei și mântuitoarei Învieri a lui Hristos, Dumnezeuul nostru, în: Slujba Învierii*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998, p. 45.

Să dăm, în același timp, atenția cuvenită pruncului din brațele mamei sale, în familia tradițională, să-i ajutăm pe cei neputincioși, bolnavi și singuri. Așa se vindecă rănilor singurătății vârstei înaintate, ale sărăciei și ale bolii. Prin iubirea milostivă, noi toți, slujitori și credincioși, ne împărtășim tot cu Domnul Hristos. Să iertăm, însă, mai întâi, din inimă, toate pentru Înviere! Să ne iubim cum ne iubește Hristos Domnul și așa să strigăm din adâncul inimilor noastre, toți:

Hristos a înviat!
Adevărat a înviat!

Al vostru de tot binele voitor
și rugător către Hristos Domnul înviat,

† Casian,
Arhiepiscopul Dunării de Jos